

Vlaamse Regering

**Ministerieel besluit tot bescherming als monument van de teutenwoning
Kerckhofs in Neerpelt (Sint-Huibrechts-Lille)**

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 24 september 2010, 19 november 2010, 13 mei 2011, 10 juni 2011, 9 september 2011 en 14 oktober 2011;

Gelet op het ministerieel besluit van 13 september 2013 tot vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument te beschermen teutenwoning Kerckhofs te NEERPELT (Sint-Huibrechts-Lille);

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed en gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 24 april 2014,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012:

Wegens de historische en de sociaal-culturele waarde als monument:

Teutenwoning Kerckhofs, gelegen in

Neerpelt (Sint-Huibrechts-Lille), Dorpsstraat 18

bekend ten kadaster:

Neerpelt, 3de afdeling, sectie B, perceelnummer 659V2

zoals afgebakend op bijgevoegd plan.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische waarde:

De woning is een voor Noordelijk Limburg en bij uitbreiding voor Vlaanderen zeldzaam en representatief voorbeeld van een burgerwoning die in de 19de eeuw door een familie van welstellende teuten werd opgericht.

Ze werd in de tweede helft van de 19de eeuw opgetrokken en bewoond door Maria Catharina Lucia Kerckhofs, een ongehuwde dochter uit een teutenfamilie. Ze bouwde het huis samen met haar broer, Josephus Hubertus Kerckhofs, die als teut actief was in de regio rond Uithoorn.

Historische, in casu architectuurhistorische waarde:

Teutenwoningen behoorden tot de top van wat op het vlak van de 19de-eeuwse burgerlijke bouwkunst in Noordelijk Limburg werd gerealiseerd, getuige zowel eigentijdse waarderings als hedendaagse evaluaties. Ze bepaalden lange tijd het uitzicht van de regio. Sint-Huibrechts-Lille, door het grote aantal woningen van welstellende teuten wel eens als het 'eldorado van de teuterij' bestempeld, neemt daarenboven binnen de streek een uitzonderlijke positie in. Door de Hollandse stilistische invloeden, die blijken uit de rijke en kwaliteitsvol uitgevoerde ornamenten in de gevels in combinatie met baksteenbouw, kunnen de 19de-eeuwse burgerwoningen die door de teuten werden opgericht, waarschijnlijk zelfs beschouwd worden als een waardevolle afzonderlijke categorie binnen de architectuur in Vlaanderen.

De woning aan de Dorpsstraat 18 is een verfijnde, kleinschalige, maar daarom niet minder monumentale uiting van het type. Ze wordt getypeerd door een minutieus uitgevoerde decoratie van het exterieur, een rijke bepleisterde versiering bestaande uit hoekbanden, doorlopende lekdrempels, omlijstingen van muuropeningen en aflijnend fries een afsluitende kroonlijst op sierlijke consoles en de verticale ritmering door hoeklisenen en middenrisaliet met fraaie trapgevelvormige bekroning. Het originele houtwerk van de deur, versierd met rozetten, acanthusbladeren en bladwerk, zorgt voor een meerwaarde, evenals de fraaie stucwerkornamenten voorzien van leeuwenkoppen, waarin de voordeur is gevat. De oorspronkelijke interieurelementen, bestaande uit een paar stucplafonds, een authentieke slingertrap en binnendeuren op de bovenverdieping, dragen intrinsiek bij tot de architectuurhistorische waarde.

Sociaal-culturele waarde:

De woning werd in de tweede helft van de 19de eeuw opgetrokken en bewoond door Maria Catharina Lucia Kerckhofs, een ongehuwde dochter uit een teutenfamilie. De vermogens van die de teutenfamilies door hun activiteiten wisten te vergaren, waren zodanig dat ze zelfs voor familieleden die 'zonder beroep' waren, als Maria Catharina Lucia Kerckhofs, toch een bijzonder fraaie woning konden laten optrekken.

De burgerwoningen die de teuten in de 19de eeuw bouwden, vormen de laatste belangwekkende materiële neerslag van de opbrengsten van de succesvolle teutenhandel, die gedurende meer dan drie eeuwen het economisch bestaan van Noord-Limburg beïnvloedde.

Aldus illustreert de woning twee voor de regio belangrijke sociaal culturele/economische fenomenen: enerzijds de welstand die door de teuten teruggebracht werd naar hun dorpen van herkomst, anderzijds de sociale opgang van de teutenfamilies zelf.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009, 4 december 2009, 10 juni 2011 en 22 juni 2012 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009, 11 januari 2010, 2 augustus 2011 en 27 juli 2012).

Brussel,

10-07-2014

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS